

Suunnitteluohjeita päiväkodin perustamiseen

Oulun seudun ympäristötoimi

Versio 1. Laadittu 21.12.2020, ohjeessa olevat linkit korjattu 13.11.2023

Hyväksytty 21.12.2020 / Outi Tammilehto

Sisällys

1	Johdanto.....	3
2	Toiminnasta ja tiloista tehtävät luvat ja ilmoitukset.....	3
2.1	Rakennuslupa	3
2.2	Terveysturvallisuuden mukainen ilmoitus.....	3
2.3	Elintarvikelain mukainen ilmoitus	4
2.4	Pelastusviranomaisen hyväksyntä.....	4
3	Tilojen suunnittelu	4
4	Päiväkodin piha-alue	6
5	Ilmanvaihto, lämpötila, valaistus ja melu	7
6	Jätehuolto	8
7	Tupakointi	8
8	Lainsäädäntö ja ohjeet	8
9	Yhteystiedot	9

1 Johdanto

Tämä ohje on tarkoitettu päiväkodin tai muun päivähoitotilan suunnitteluun. Ohjetta voi soveltaa sekä uuden toiminnan suunnitteluun että jo olemassa olevan huoneiston muutoksiin. Ohjetta voivat käyttää toiminnanharjoittajat, tilojen suunnittelijat ja rakentajat.

Peruskorjattavissa ja vanhoissa rakennuksissa, joihin suunnitellaan päiväkotirakennusta, tulee teettää kuntotutkimus ja sen perusteella tehdä tarvittavat jatkotutkimukset. Suunnittelussa tulee huomioida Suomen rakentamismääräyskokoelma.

Päiväkotirakennus tulee sijoittaa asemakaavassa tai yleiskaavassa osoitetulle paikalle. Sijoituksessa tulee huomioida myös muut lasten turvallisuuteen vaikuttavat tekijät, kuten liikenne, melu ja ilman epäpuhtaudet, vesistöjen läheisyys, suuret sähkölinjat, maaperän laatu ja alueen aiempi käyttö (epäpuhtaudet ja kosteus).

2 Toiminnasta ja tiloista tehtävät luvat ja ilmoitukset

2.1 Rakennuslupa

Heti suunnittelun alkuvaiheessa kiinteistönomistajan tai toiminnanharjoittajan tulee selvittää kunnan rakennusvalvonnasta tarvittavat luvat ja vaatimukset. Kiinteistönomistaja voi joutua hakemaan jo olemassa olevaan tilaan rakennusluvan mukaista käyttötarkoituksen muutosta.

Toiminnanharjoittaja tai suunnittelija voi suunnitteluvaiheessa olla yhteydessä Oulun seudun ympäristötoimeen suunnitelmien arvioimiseksi.

2.2 Terveysturvallisuuden mukainen ilmoitus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä **terveydensuojelulain 13 § mukainen ilmoitus toiminnastaan** Oulun seudun ympäristötoimeen viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Kirjalliseen ilmoitukseen tulee liittää ajantasainen pohjapiirustus ja kalustesuunnitelma. Ilmoituksen voi tehdä Oulun seudun ympäristötoimelle

- sähköisesti ympäristöterveydenhuollon ilmoituspalvelussa ilpassa (ilppa.fi) tai
- [ilmoituslomakkeella](#), joka löytyy ympäristöterveydenhuollon kotisivuilta.

Toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittelystä peritään [Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunnan hyväksymän taksan mukainen maksu](#). Tilat ja toiminta tarkastetaan toiminnan aloittamisen jälkeen. Tämän jälkeen toimintaan tehdään tarkastuksia säännöllisesti.

2.3 Elintarvikelain mukainen ilmoitus

Päiväkodin yhteydessä olevan keittiön toimijan tulee tehdä **elintarvikelain 13 § mukainen ilmoitus.**

2.4 Pelastusviranomaisen hyväksyntä

Hankkeeseen ryhdyttäessä kiinteistön omistajan tai toiminnanharjoittajan on selvitettävä pelastusviranomaisen vaatimukset.

3 Tilojen suunnittelu

Tilat on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava ja varustettava sekä niitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa. Toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa myöskään viereisiin huoneistoihin.

Tilaa on oltava riittävästi toiminnan laajuus huomioiden.

- Pohjapiirustuksiin tulee merkitä lepo- ja ryhmähuoneiden henkilömäärä, jolle ilmanvaihto on mitoitettu. Toiminnanharjoittajalle tulee toimittaa tieto mitoituksista.
- Lasten tiloissa tulee olla lattian hyötypinta-alaa 4 – 10 m²/ lapsi.

Eteiset tulee olla hyvin varusteltuja.

- Sisäänkäynnin yhteydessä (varauoskäyntejä lukuun ottamatta) tulee olla tuulikaappi. Mikäli eteisessä ei ole tuulikaappia, tulee mahdolliset vetohaitat ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.
- Sisäänkäynnin yhteydessä tulee olla mahdollisuus kuravaatteiden pesuun ja kuivatukseen niin, että kuraeteisessä on mm. kuivauskaappi, pesuallas, sekä hiekanerotuskaivo. Kuivauskaapin poistoilma tulee ohjata hallitusti poistoilmanvaihtoon.
- Sisäänkäynnin yhteyteen tulee varata katostilaa myös lastenrattaille pienten lasten osastolla.

Seinien, lattian, kalusteiden ja pintojen tulee olla helposti puhtaana pidettäviä, kestäviä ja hyväkuntoisia.

- Pintamateriaalit tulee olla helposti puhtaana pidettäviä, kestäviä ja tilaan soveltuvia.
- Rakenteiden, varusteiden ja kalusteiden tulee olla turvallisia.
- Rakentamisessa tulee käyttää vähäpäästöisiä, mieluiten M1-luokan rakennusmateriaaleja.

Tiloille asetetut erityiset vaatimukset

- Sähköasennusten tulee olla lapsille turvallisia. Pistorasiat tulee olla suojattuja.
- Lasten naulakot, hyllyt tms. tulee kiinnittää rakenteisiin niin, että kalusteen kaatumisvaara estetään.
- Sisätiloissa tulee huomioida mahdolliset sään ääri-ilmiöt (helteet, kylmyys).
- Lasten osastolla tulee olla yksi avattava tuuletusikkuna.
- Lasten käytössä olevissa vesijohtokalusteissa tulee olla lämpötilarajoittimin varustetut hanat.
- Legionellabakteerien ehkäisemiseksi lämpimän käyttöveden lämpötilan tulee olla kaikkialla vesijärjestelmässä aina vähintään 50 °C ja kylmän veden tulisi olla alle +20 °C.
- Kiinteistössä tulee huomioida esteettömyys.
- Osastot tulee erottaa toisistaan ovilla.
- Raskaissa ovissa tulee olla tarvittaessa turvasaranat, jotka estävät lasten sormien jäämisen oven ja karmin väliin.
- Lasten käytössä tulee olla lapsille mitoitettuja kalusteita.
- Jokaisella osastolla tai sen välittömässä läheisyydessä tulee olla vesipiste juomaveden ottoa varten.
- Ruokailutilassa tai sen välittömässä läheisyydessä tulee olla lapsille mitoitettu käsienspesupiste. Käsienspesupiste suositellaan varustettavan valokennolla toimivalla hanalla ja sen yhteydessä tulee olla nestesaippuaa, saippua-annostelija ja kertakäyttöpyyhelineet.

Lepotilat

- Vuodevaatteille ja patjoille tulee järjestää asiallinen säilytys esim. patjakaapit.
- Kaikille lepoa tarvitseville lapsille tulee olla sänky.

WC-tilat

- Wc-tiloissa tulee olla lapsille mitoitettuja wc-kalusteita.
- Kullakin osastolla tulee olla omat wc- ja pesutilat.
- Lasten osastolla tulee olla yksi wc-istuin ja käsienspesuallas 10 lasta kohti.
- Osapäiväryhmien ja kerhojen tiloissa voidaan katsoa yksi wc ja pesuallas riittäväksi 10–15 lasta kohti.
- Pienten lasten osastolla tulee olla erillinen vaippaikäisen pesuallas ja vaipanvaihtopaikka, isojen lasten osastolla suihku.
- Pesu- ja vaipanvaihtopaikkaan tulee varata riittävästi säilytystilaa puhtaille vaipoille, kertakäyttökäsineille ym. tarvikkeille.
- Wc-tilassa tulee olla umpinainen ja kannellinen roska-astia käytetyille vaipoille sekä käytetyille pyyhkeille.
- Liikuntaesteisille tulee olla vähintään yksi wc-tila. Tämä tila voi olla jokin päiväkodin wc-tiloista, joka sijoitetaan päiväkodin yhteistilojen ryhmään.

Pyykinpesutilat

- Pyykit (esim. pyyhkeet ja liinavaatteet) tulee pestä vähintään +60 °C lämpötilassa.
- Pyykinpesun tulee tapahtua erillään muusta toiminnasta. Jos toiminta on laajaa, tulee olla erillinen tila liinavaatehuoltoa varten.
- Kuivaus tulee tapahtua koneellisesti esim. kuivausrummussa tai kuivauskaapissa.

Siivousvälineiden säilytys- ja huoltotila

- Siivousvälineille ja -aineille tulee varata lukollisia siivousvälineiloja rakennuksen eri osissa.
- Tilassa tulee olla vesipiste, kaatoallas, hyllyt, harjateline, kuivauspatteri ja riittävä ilmastointi.
- Lisäksi käytössä tulee olla siivouskeskus, jossa edellisten lisäksi on pyykinpesukone siivousvälineiden puhtaanapitoa varten. Siivouskeskuksen suunnittelussa tulee huomioida riittävä kosteuden poisto.
- Keittiössä tulee olla oma tila keittiön siivousvälineille.

Muut tilat

- Henkilökunnalle tulee olla peseytymis-, puku-, ruokailu- ja wc-tilat. Henkilökunnan työolosuhteita valvoo Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.
- Väestönsuojatiloja voidaan käyttää lasten tiloina, kun ilmanvaihto, valaistus ja lämpötila täyttävät asumisterveysasetuksen (545/2015) vaatimukset.
- Uusien rakennusten osalta tulee huomioida ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta (1009/2017).

Keittiö

- Päiväkodin keittiön suunnittelussa tulee käyttää ympäristötoimen Ravintolan, suurtalouskeittiön ja muiden valmistuskeittiöiden perustamisohjetta. Suunnittelussa tulee huomioida keittiön luonne: keskuskeittiö, valmistuskeittiö, tarjoilukeittiö.
- Mitoituksen tulee perustua keittiössä valmistettävien ruoka-annosten määrää.

4 Päiväkodin piha-alue

- Päiväkodin pihan tulee olla turvallinen. Leikkikenttävälineet ja niiden asennusten tulee olla standardien (SFS-EN 1176-1–1176-7, SFS-EN 1177) mukaisia. Suomen ympäristökeskus on antanut ohjeet kyllästetyn puun käytöstä (www.ymparisto.fi).
- Läpikulkuliikenne tulee kieltää lasten leikkipihalla. Huoltoliikenne tulee hoitaa oman alueen kautta.
- Sadevedet tulee johtaa pois piha-alueelta.
- Leikkipihan tulee olla aidattu, ellei piha muuten ole turvallinen.
 - Aidan rakenteen tulee olla roudan kestävä.
 - Aita tulee olla vähintään 120 cm korkea.

- Aidan tulee olla myös riittävän tiivis ja rakenteeltaan sellainen, ettei se mahdollista kiipeämistä. Aidan sisäpuolella ei tule olla askelmiksi soveltuvia tukiosia.
- Aidan alareunan tulee olla enintään 10 cm:n korkeudella maasta.
- Portin avausmekanismiin tulee olla sellainen, että lapsi ei saa porttia auki.
- Leikkivälineiden alustan tulee olla ensisijaisesti turvalaattaa.
- Turvahiekka-alueen tulee olla yhtenäinen ja kovien pintojen ja hiekka-alueen välissä tulee olla leveästi esim. nurmialuetta hiekan kulkeutumisen estämiseksi.
- Keinujen turva-alue tulee rajata.
- Hiekka-alueella ei tule olla sadevesikaivoja. Jos tästä poiketaan, tulee kaivon ympärille rakentaa riittävän iso alue kovalla materiaalilla (esim. pihakivi, laatta).
- Pihalla tulee olla riittävä valaistus. Valaisintyyppin tulee olla suunniteltu pihan valaisemiseen. Erityisesti katvealueet tulee huomioida.
- Päiväkodin pihan pinnoitteen tulee olla sellaista, ettei lasten vaatteiden mukana kantaudu pölyä sisä- ja hengitysilmaan.
- Piha- ja sisäkasvien ei tule olla myrkyllisiä, piikkikäitä, ärsyttäviä tai allergiaa aiheuttavia. Lisätietoja saa tarvittaessa [Myrkytystietokeskuksesta](#).
- Lumien läjityspaikkaa ei tule sijoittaa aitojen tai muiden esteiden läheisyyteen eikä läjityspaikkojen tule aiheuttaa lapsille tapaturmavaaraa.
- Katolle tulee tarvittaessa asentaa lumiesteet.
- Katolle johtaviin tikapuiden alaosiin tulee asentaa pehmusteet.
- Katolle johtavien tikapuiden asentaminen tulee tehdä niin, että ne eivät aiheuta onnettomuusvaaraa ja lasten katolle kiipeäminen tulee olla estetty.
- Pihalla tulee olla suoja mm. sateella, uv-säteilyltä ja liialta lämmöltä.
- Rakennuksen vierustoille ei tule sijoittaa leikkialueita (turvallisuus).

5 Ilmanvaihto, lämpötila, valaistus ja melu

- Tiloissa tulee olla koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä. Ilmanvaihto tulee olla voimassa olevan rakennusmääräysten- ja asetusten mukainen.
- Huoneilman lämpötila lämmityskaudella tulee olla +20 – +26 °C ja lämmityskauden ulkopuolella +20 – +32 °C.
- Suunnittelussa tulisi huomioida jäähdytyslaitteiston tarve mahdollisten hellejaksojen yleistyessä.
- Lasten oleskelutilojen valaistuksen tulee olla vähintään 300 lux.
- Työntekijöiden lukupaikoissa valaistustehon tulee olla vähintään 500 – 1000 lux.
- Meluhaittojen vähentämiseksi tulee huolehtia lasten oleskelutilojen akustoisesta. Myös kaikuminen tiloissa on estettävä.
- Sisätilojen keskiäänitaso (LAeq) ei saa ylittää päiväaikana (klo 7–22) 35 dB ja yöaikana (klo 22–7) 30 dB.

6 Jätehuolto

- Päiväkodin sisätiloissa tulee olla riittävästi jätteiden lajitteluun ja keräämiseen tarkoitettuja astioita. Ongelmajätteiden keräilyyn ja varastointiin on varattava erilliset keräilyastiat ja asianmukaiset varastopaikat.
- Jätteiden lajittelussa, keräämisessä ja muussa jätehuollossa on noudatettava voimassa olevia jätehuolto-ohjeita: [jätehuoltomääräykset](#) .

7 Tupakointi

- Tupakointi on kielletty päiväkodin sisätiloissa ja ulkoalueilla. Koska tupakointi on kielletty päiväkodin alueella kaikkina vuorokauden aikoina ja kaikilta alueella oleskelevilta henkilöiltä, tulee päiväkodin piha-alueella olla kyltti/opaste tupakointikiellosta.
- Opasteiden tulee olla sellaisia, että ne ovat tiloihin tai alueelle saapuvien tai niissä oleskelevien helposti havaittavissa. Ulkoalueella opasteet on sijoitettava siten, että ne ovat helposti havaittavissa valaistus- ja sääolosuhteista riippumatta.

8 Lainsäädäntö ja ohjeet

Terveydensuojelulaki 763/1994

Terveydensuojeluasetus 1280/1994

Asumisterveysasetus 545/2015

Asumisterveysasetuksen soveltamisohje 8/2016

Tupakkalaki 549/2016

Ohje koulun ja päiväkodin olosuhdevalvontaan, terveyshaitan ennaltaehkäisemiseen sekä selvittämiseen, Valviran ohje 12/2018

Ympäristöministeriön asetus 1009/2017

SFS-EN 12464-1 Sisätilojen työkohteiden valaistus

9 Yhteystiedot

Oulun seudun ympäristötoimi

www.ouka.fi/terveelliset-tilat

Ympäristöterveydenhuollon neuvonta: arkisin klo 9-15, puh. 044 703 6700

Sähköposti: ymparisto(at)ouka.fi

Postiosoite: PL 34, 90015 Oulun kaupunki

Käyntiosoite: Solistinkatu 2, 90140 Oulu

Toimialueena Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu ja Tyrnävä

